

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Pavla Simona a JUDr. Petra Průchy rozhodl o návrhu **Krajského soudu v Ústí nad Labem** (soud ve správním soudnictví), na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Děčíně** (soud v občanském soudním řízení), a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 27 C 480/2009, o žalobě na náhradu škody a povinnosti učinit opatření k odvrácení hrozící škody: žalobkyně **P. P.**, zastoupená JUDr. Karlem Mrazíkem, advokátem se sídlem v Děčíně, Krásný Studenec 144, a žalované **obce Janov**, se sídlem v Janově u Hřenska, Janov 190, zastoupené Mgr. Zbyňkem Pánkem, advokátem se sídlem v Děčíně, Prokopa Holého 130/15,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 27 C 480/2009, o žalobě na náhradu škody a povinnosti učinit opatření k odvrácení hrozící škody, **je s o u d v občanském soudním řízení.**
- II. Usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 2. 5. 2012, čj. 27 C 480/2009 - 46, **se z r u š u j e.**

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným dne 3. 12. 2012 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, navrhl Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud ve správním soudnictví tomuto senátu rozhodnutí sporu o pravomoc podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., který vznikl mezi ním a Okresním soudem v Děčíně ve věci žaloby na náhradu škody a povinnosti učinit opatření k odvrácení hrozící škody.

Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

Žalobkyně podle žalobního tvrzení postavila na svém pozemku p. č. 858/5 a p. č. 59 v k. ú. Janov u Hřenska po řádném ohlášení sklad zahradních potřeb a strojů. Dále provedla na sousedním pozemku p. č. 858/12 ve vlastnictví žalované opravu cesty zpevněním jejího okraje vrstvou betonu aby zabránila zatékání povrchových vod na pozemek žalobkyně. Podle žalované však šlo o nájezd ke skladu, kterým žalobkyně připojila část své nemovitosti na pozemní komunikaci ve smyslu § 10 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Přípisem ze dne 28. 5. 2008, č. j. 0058/2008, proto Obecní úřad Janov vyzval žalobkyni k neprodlenému odstranění nájezdu zbudovaného na pozemku obce s tím, že v případě nesplnění povinnosti bude nucen informovat příslušný stavební úřad o nutnosti zahájit řízení o odstranění stavby. Žalobkyně na výzvu nereagovala, proto žalovaná podala žádost o zahájení řízení o odstranění stavby Magistrátu města Děčín. Ten po provedeném místním šetření sdělením ze dne 28. 7. 2008, sp. zn. OSU/81979/2008/Sr, uzavřel, že ve věci nebude činit žádná další opatření, neboť na předmětném pozemku žalované byla žalobkyní provedena oprava části místní komunikace, která byla v dožilém stavu a nebyla řádně udržována. Doplnil, že působnost silničního správního úřadu ohledně udržovacích prací na místní komunikaci vykonává v tomto případě žalovaná.

Následně žalovaná přípisem ze dne 22. 12. 2008, č. j. 0173/2008, žalobkyni informovala, že v rámci výkonu státního dozoru zjistila, že žalobkyně bez předchozího souhlasu žalované, jako vlastníka místní komunikace, a bez povolení silničního správního úřadu i předchozího souhlasu Policie České republiky připojila sklad zahradních potřeb na místní komunikaci; proto žalobkyni vyzvala k dodatečnému doložení stanoviska policie a obeznámila ji o možnosti uložení pořádkové pokuty v případě nevyhovění citované výzvě. Žalobkyně na výzvu nereagovala, proto starosta obce jednající za silniční správní úřad přípisem ze dne 14. 5. 2009, č. j. 0064/2009, vyzval žalobkyni k odstranění betonového sjezdu vybudovaného na místní komunikaci ve vlastnictví obce ve lhůtě 14 dnů a k přijetí opatření, aby vrata drobné stavby žalobkyně při otevření nezasahovala do místní komunikace. Žalobkyně přípisem ze dne 29. 5. 2009 žalované sdělila, že na zpevněné ploše žádné opatření činit nebude, neboť se jedná toliko o zpevnění pozemní komunikace, nikoliv o sjezd či nájezd. Dále uvedla, že při otvírání vrat od skladu jsou činěna vždy opatření, aby nebyl omezen provoz a bezpečnost na komunikaci. Výzvu k odstranění betonového sjezdu a k přijetí opatření proti zasahování vrat drobné stavby do místní komunikace opakoval starosta obce jednající za silniční správní úřad přípisem ze dne 3. 6. 2009, č. j. 0064/2009. Následně společnost PROKOP a syn s. r. o. z pověření starosty obce provedla práce na pozemní komunikaci před zahradní kolnou žalobkyně spočívající ve zničení betonového povrchu vozovky, výkopu na jeho místě o hloubce 0,8 – 1 m, zasypaní výkopu kamennou drtí a osazení dvou kusů betonových kvádrů do zasypu tak, že znemožňují žalobkyni otvírání vrat. Proti provedení těchto prací se žalobkyně prostřednictvím zástupce ohradila dopisem ze dne 6. 8. 2009 a žádala starostu obce Janov o nápravu; ten nicméně dopisem ze dne 2. 9. 2009, č. j. 0115/2009, odvětil, že zmíněné práce bylo nutné provést k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví občanů a návštěvníků obce.

Vzhledem k tomu, že žalovaná výzvě žalobkyně k nápravě vzniklého stavu nevyhověla, podala žalobkyně dne 22. 9. 2009 žalobu k Okresnímu soudu v Děčíně, jíž se domáhala odstranění závadného stavu a náhrady nákladů řízení. Okresní soud v Děčíně

usnesením ze dne 2. 5. 2012, čj. 27 C 480/2009 - 46, vyslovil podle § 104b odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“), svou věcnou nepřislušnost a věc postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem jako soudu věcně příslušnému. Podle okresního soudu z tvrzení žalobkyně, z vyjádření účastníků a připojených listinných důkazů vyplynulo, že následek, jehož odstranění se žalobkyně domáhá, způsobila žalovaná při výkonu veřejné správy místní komunikace. Okresní soud proto uzavřel, že se žalobkyně může domáhat obrany proti zmíněnému jednání žalované žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu u soudu ve správním soudnictví.

Krajský soud v Ústí nad Labem, jako soud ve správním soudnictví, poté, co mu byla věc pravomocně postoupena, vyzval žalovanou k upřesnění, kdo nařídil a provedl práce na pozemní komunikaci před skladem zahradních potřeb a strojů ve vlastnictví žalobkyně, zda Obecní úřad Janov jako příslušný silniční úřad nebo obec Janov jako vlastník pozemku, na němž se předmětná komunikace nachází. Přípisem ze dne 16. 11. 2012, č. j. 0184/2012, žalovaná krajskému soudu sdělila, že podle dostupných informací nařídil zmíněné práce tehdejší starosta obce Ing. Veselý, jako osoba oprávněná jednat za obec. Poté krajský soud s odkazem na § 46 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), podal zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí negativního kompetenčního sporu. Podle jeho názoru se jedná o občanskoprávní věc (sousedský spor), k jejímu rozhodování je příslušný Okresní soud v Děčíně. Krajský soud zdůraznil, že instalaci zmíněných kvádrů před vrata skladu zahradního nářadí ve vlastnictví žalobkyně provedla obec z pozice vlastníka sousedního pozemku. V žádném z přípisů vyhotovených silničním správním úřadem nebyla žalobkyně upozorněna na možnost instalace zmíněných kvádrů či jiných opatření; byla upozorněna toliko na možnost uložení pořádkové pokuty. Z popsanych důvodů krajský soud navrhl, aby zvláštní senát vyslovil, že k projednání a rozhodnutí věci je příslušný Okresní soud v Děčíně.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi soudem ve správním soudnictví a soudem v občanském soudním řízení se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Okresní soud v Děčíně v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout a rovněž návrhovateli popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla věc postoupena; zvláštní senát konstatuje, že se v posuzované věci jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Řízení před civilními soudy i soudy ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční. Žalobce je pánem sporu (*dominus litis*) a záleží výhradně na něm, zda bude spor vůbec zahájen, jaké námitky budou v řízení uplatněny, vydání jakého rozhodnutí se bude domáhat, případně zda bude spor předčasně ukončen. Bylo tedy primárně na žalobkyni, aby zvolila, jaké formy ochrany se domáhá a čeho se v řízení dožaduje. Podle Krajského soudu v Ústí nad Labem rozhodujícího ve správním soudnictví se žalobkyně domáhala

ochrany svého vlastnického práva podle § 126 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Oproti tomu Okresní soud v Děčíně byl přesvědčen, že žalobkyně usiluje o ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 s. ř. s. Zvláštní senát tedy s ohledem na obsah podané žaloby posuzoval, zda žalobkyně brojí proti neoprávněným zásahům do jejího vlastnického práva v rovině soukromoprávní, či zda se domáhá ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu.

Z žaloby podané dne 22. 9. 2009 k Okresnímu soudu v Děčíně plyne, že jako žalovaného označila žalobkyně obec Janov. Uvedla, že obec je vlastníkem komunikace, jejíž část žalobkyně opravila, aby zabránila zatékání povrchových vod na svůj pozemek. Žalovaná následným odstraněním betonového povrchu vozovky dne 30. 7. 2009 a instalováním betonových kvádrů před sklad zahradních potřeb žalobkyni znemožnila otvírání vrat u skladu. Současně žalobkyni údajně vznikla škoda poškozením základu stavby a svislé izolace. Jednání žalované způsobuje podle žalobkyně rovněž nebezpečí vzniku dalších škod, např. úrazů při chůzi, zatékání povrchových vod pod stavbu či vztlínání vlhkosti do podlahy a zdiva stavby. Z popsanych důvodů žalobkyně navrhla, aby soud rozhodl, že žalovaná je povinna odstranit železobetonové kvádry a kamennou drť, opravit základy a svislou izolaci skladu a vyplnit výkop zeminou, zhutnit ji a provést na ní betonový potěr.

Podle § 126 odst. 1 občanského zákoníku má vlastník právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje.

Z ustanovení § 417 občanského zákoníku vyplývá, že komu hrozí škoda, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení (odstavec 1). Jde-li o vážné ohrožení, má ohrožený právo se domáhat, aby soud uložil provést vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody (odstavec 2).

Způsob náhrady škody je upraven v § 442 odst. 2 občanského zákoníku; podle citovaného ustanovení se škoda hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.

Z obsahu podané žaloby zvláštní senát dovodil, že se žalobkyně po žalované – jako vlastníkově pozemku, na němž se nachází předmětná komunikace – domáhá ochrany svého vlastnického práva negatorní žalobou podle § 126 občanského zákoníku, resp. odstranění důsledků prací nařízených starostou obce, tj. uvedení v předešlý stav podle § 442 odst. 2 občanského zákoníku. S ohledem na uváděné nebezpečí vzniku budoucích škod by bylo lze uvažovat, že se žalobkyně domáhá i uložení povinnosti k odvrácení určité konkrétní hrozby vzniku škody podle § 417 odst. 2 občanského zákoníku. K rozhodování o těchto otázkách jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že žalobkyně v podané žalobě netvrdí, že by brojila proti veřejnoprávnímu zásahu Obecního úřadu Janov, jako správního orgánu, nelze se ztotožnit s názorem Okresního soudu v Děčíně, že k rozhodování o podané žalobě jsou příslušné soudy ve správním soudnictví.

Při rozhodování o příslušnosti soudů k projednání předmětného sporu není na místě zvažovat, zda žalobkyně v občanském soudním řízení může být úspěšná či nikoliv, případně zda by pro ni nebylo příznivější domáhat se za daného skutkového stavu odstranění závadného stavu žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu v řízení před správními soudy podle § 82 s. ř. s. Ostatně pokud by žalobkyně sama vymezila předmět řízení nesprávně voleným petitem a soudy by její žalobě nevyhověly, nelze v takovém postupu soudů spatřovat porušení práv chráněných čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2000, sp. zn. IV. ÚS 37/2000, <http://nalus.usoud.cz>). S ohledem na zásadu dispoziční vlastní občanskému soudnímu řízení i řízení před správními soudy je výlučně na žalobkyni, aby nastavila referenční rámec soudního řízení, které podanou žalobou sama vyvolala. V posuzovaném případě je zřejmé, že se žalobkyně domáhá ochrany svého vlastnického práva, náhrady škody, resp. uložení povinnosti k odvrácení hrozby vzniku škody po žalované, v jejímž vlastnictví je sousední pozemek; k řízení o těchto nárocích je pak příslušný soud v občanském soudním řízení.

Z výše uvedených důvodů zvláštní senát vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc soudu v občanském soudním řízení (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.; výrok I.). Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení okresního soudu, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté (výrok II.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Okresní soud v Děčíně pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. května 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu